

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Udvalget for Digitalisering og It
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 19. september 2023
Kontor: Sikkerhedskontor II
Sagsbeh: Stine Hellqvist Frey
Sagsnr.: 2023-0032/51-0004
Dok.: 2750848

Besvarelse af spørgsmål nr. 20 (Alm. del) fra Folketingets Udvalg for Digitalisering og It

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 20 (Alm. del), som Folketingets Udvalg for Digitalisering og It har stillet til justitsministeren den 27. februar 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Lisbeth Bech-Nielsen (SF).

Peter Hummelgaard

/

Kristoffer Aagren

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 20 (Alm. del) fra Folketingets udvalg for Digitalisering og

It:

”Hvad er status for de danske logningsregler? Det ønskes herunder oplyst, hvordan ”målrettet logning” defineres, samt og i hvilket omfang det anvendes.

Er den danske retstilstand for logning af teledata tilstrækkelig klar?

Er de gældende danske regler om logning af teledata i overensstemmelse med EU-retten?

Hvordan forholder regeringen sig til logning af teledata, og hvilke planer har regeringen for at sikre, at de danske regler er i overensstemmelse med EU-retten?”

Svar:

1. Et bredt flertal i Folketinget (S, V, KF, DF, NB og UFG) vedtog i marts 2022 et lovforslag, hvormed der blev foretaget grundlæggende ændringer af de danske logningsregler i retsplejeloven (lov nr. 291 af 8. marts 2022).

De nye logningsregler giver mulighed for at foretage *generel og udifferentieret logning* af trafikdata, når det vurderes, at Danmark står over for en alvorlig trussel mod den nationale sikkerhed, som må anses for at være reel og aktuel eller forudsigelig. Den generelle og udifferentierede logning må dog ikke blive systematisk.

Herudover giver de nye logningsregler adgang til at pålægge teleudbyderne at foretage *målrettet personbestemt logning og målrettet geografisk logning*, dvs. logning af trafikdata målrettet bestemte personer og/eller områder, der vurderes at have en forbindelse til grov kriminalitet.

2. Den 5. april 2022 afsagde EU-Domstolen dom i sagen C-140/20, Kommissioner of An Garda Síochána m.fl., som udløste den væsentlige procesrisiko, der var indeholdt i de nye logningsregler med hensyn til myndighedernes mulighed for til brug for sager om grov kriminalitet at indhente trafikdata logget generelt og udifferentieret med henblik på beskyttelse af national sikkerhed.

Folketingets Retsudvalg blev ved brev af 25. maj 2022 orienteret nærmere om dommens indhold og betydning for anvendelsen af de danske logningsregler, jf. Justitsministeriets brev af 25. maj 2022 til Folketingets Retsudvalg (REU Alm.del (2021-22) bilag 259). Det fremgår bl.a. af den nævnte

orientering, at Justitsministeriet vurderer, at EU-Domstolens dom af 5. april 2022 ikke har betydning for de danske logningsregler for så vidt angår udbydernes pligt til at registrere og opbevare data, og at der derfor ikke er behov for at ændre gældende ret på dette punkt.

Der er til gengæld behov for at præcisere, at myndighederne i sager om beskyttelse af den nationale sikkerhed alene kan pålægge udbyderne at hastesikre data, der er registreret og opbevaret som følge af en pligt til generel og udifferentieret registrering og opbevaring med henblik på beskyttelse af den nationale sikkerhed.

Med dommen blev det endvidere slået fast, at politiet ikke må indhente trafik- og lokaliseringsdata, der er registreret og opbevaret generelt og udifferentieret med henblik på beskyttelse af den nationale sikkerhed, hvis formålet med indhentningen er at bekæmpe kriminalitet, der ikke angår den nationale sikkerhed.

Regeringen forventer at fremsætte et lovforslag i folketingssamlingen 2023/2024 med henblik på at bringe retsplejelovens regler om logning i overensstemmelse med EU-Domstolens praksis. Det bemærkes, at politi og anklagemyndighed siden EU-dommen af 5. april 2022 har administreret de nuværende regler i overensstemmelse med EU-Domstolens praksis.

3. Det følger af retsplejelovens § 786 e, stk. 1, at justitsministeren efter forhandling med erhvervsministeren kan fastsætte regler, der pålægger udbydere at foretage generel og udifferentieret registrering og opbevaring af trafikdata, når der foreligger tilstrækkeligt konkrete omstændigheder, der giver anledning til at antage, at Danmark står over for en alvorlig trussel mod den nationale sikkerhed, som må antages at være reel og aktuel eller forudsigelig. Regler om generel og udifferentieret logning kan fastsættes for en periode på højst ét år ad gangen.

Med hjemmel i retsplejelovens § 786 e, stk. 1, blev der med bekendtgørelse nr. 381 af 29. marts 2022 (med ikrafttræden den 30. marts 2022) fastsat regler, der pålagde teleudbydere at foretage generel og udifferentieret logning af trafikdata med henblik på beskyttelse af den nationale sikkerhed. Bekendtgørelsen var gældende til den 29. marts 2023. Den generelle og udifferentierede logning er blevet forlænget ved bekendtgørelse nr. 337 af 28. marts 2023, der trådte i kraft den 30. marts 2023, og logningsforpligtelsen gælder til og med den 29. marts 2024.

I forbindelse med udstedelse af begge bekendtgørelser har Justitsministeriet på baggrund af bl.a. bidrag fra Rigsadvokaten, Politiets Efterretningstjeneste (PET), Center for Terroranalyse (CTA), Forsvarets Efterretningstjeneste (FE) og Center for Cybersikkerhed (CFCS) vurderet, at der foreligger en alvorlig trussel mod Danmarks nationale sikkerhed, som må anses for at være reel og aktuel eller forudsigelig.

Politiet og anklagemyndigheden kan på baggrund af en retskendelse indhente disse lagrede trafikdata, hvis efterforskningen angår beskyttelse af den nationale sikkerhed i form af overtrædelser af straffelovens kapitel 12 og 13, jf. retsplejelovens §§ 781, 781 a, 804 og 804 a.

4. Ved *målrettet geografisk logning* forstås registrering og opbevaring af trafikdata på baggrund af objektive og ikke-diskriminerende forhold, der tilsiger, at der i et givet område er en forhøjet risiko for, at der planlægges eller begås grov kriminalitet, jf. pkt. 3.1.3.2 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 93 af 18. november 2021. Ved grov kriminalitet forstås her lovovertrædelser, der kan straffes med fængsel i 3 år eller derover, forsætlige overtrædelser af straffelovens kapitel 12 eller 13 og visse andre overtrædelser af bl.a. straffe- eller udlændingeloven.

Det fremgår således af retsplejelovens § 786 c, stk. 1, at Rigspolitiet meddeler teleudbydere pålæg om at foretage målrettet geografisk logning i områder med et større antal anmeldelser om grov kriminalitet samt i områder med et større antal beboere dømt for grov kriminalitet.

Det fremgår desuden af retsplejelovens § 786 c, stk. 2, at Rigspolitiet meddeler teleudbydere pålæg om at foretage målrettet geografisk logning i områder, hvor der er særlige beskyttelseshensyn, der kan begrunde, at et område anses for at være særligt sikringskritisk (f.eks. Christiansborg Slot, politiets ejendomme og militære områder).

Som følge af EU-Domstolens dom af 5. april 2022 pålagde Rigspolitiet på den baggrund med hjemmel i retsplejelovens § 786 c, stk. 1, nr. 1, og stk. 2, den 28. juni 2022 teleudbydere – parallelt med den generelle og udifferentierede logning – at foretage *målrettet geografisk logning* af områder, hvor der er et højt antal anmeldelser af grov kriminalitet samt af visse sikringskritiske områder. Folketingets Retsudvalg blev orienteret herom ved brev af

28. juni 2022, jf. Justitsministeriets brev af 28. juni 2022 til Folketingets Retsudvalg (REU Alm.del (2021-22) bilag 295).

Rigspolitiet har den 29. marts 2023 meddelt teleudbyderne et nyt pålæg om målrettet geografisk logning, som erstatter Rigspolitiets pålæg af 28. juni 2022.

Politiet og anklagemyndigheden kan inden for de pågældende geografiske områder på baggrund af en retskendelse indhente trafikdata til at efterforske sager om grov kriminalitet, jf. retsplejelovens §§ 781, 781 a, 804 og 804 a.

Justitsministeriet har arbejdet sammen med myndighederne og teleudbyderne om at få afklaret mulighederne for at iværksætte yderligere dele af den målrettede logning hurtigst muligt. Det kan i den forbindelse oplyses, at Rigspolitiet inden for kort tid forventes at udvide den målrettede geografiske logning til også at omfatte områder med en høj forekomst af beboere dømt for grov kriminalitet.

Det bemærkes, at teleudbydernes nuværende it-understøttelse af målrettet geografisk logning forudsætter, at teleudbyderne samtidig er pålagt at foretage generel og uddifferentieret logning af trafikdata af hensyn til den nationale sikkerhed. Det skyldes, at teleudbydernes it-systemer endnu ikke teknisk kan understøtte den målrettede geografiske logning i sig selv. Derfor kan nogle af de oplysninger, som retsplejeloven giver mulighed for, ikke aktuelt indhentes fra den målrettede geografiske logning.

Der kan fra den målrettede geografiske logning indhentes oplysninger om, hvilke telefoner eller andre tilsvarende kommunikationsapparater inden for de geografisk loggede områder, der sættes i forbindelse med andre telefoner eller kommunikationsapparater (udvidet teleoplysning). Derimod kan politiet ikke pt. fra den målrettede geografiske logning indhente samtalelister over, hvilke numre en bestemt telefon har ringet til hvornår (teleoplysning), eller oplysninger som viser, hvilke telemaster en bestemt telefon har været tilknyttet i en given periode inden for de målrettede loggede områder.

Det skyldes, at der uden specifik it-systemunderstøttelse er risiko for, at teleudbyderne ved anmodninger om de nævnte data – i strid med EU-Domstolens praksis – vil udlevere trafikdata, som kommer fra områder, der ikke er omfattet af den målrettede geografiske logning.

Det bemærkes i den forbindelse, at konsekvenserne ved de ovennævnte begrænsninger i et vist omfang afbødes ved, at politiet i sager om grov kriminalitet kan indhente visse af de pågældende oplysninger, som ikke aktuelt kan indhentes fra den målrettede geografiske logning, idet udbyderne råder over disse på andet grundlag end en logningspligt (f.eks. af hensyn til debitering eller fejlretning).

Justitsministeriet er i dialog med Teleindustrien og Rigspolitiet med henblik på at sikre den fornødne fremdrift i tilvejebringelsen af den nødvendige it-systemunderstøttelse af den målrettede geografiske logning hos teleudbydere således, at politiet fremover til brug for efterforskning af grov kriminalitet vil kunne indhente alle de oplysninger fra den målrettede geografiske logning, som retsplejeloven giver mulighed for.

5. Foruden målrettet geografisk logning blev det som nævnt med lov nr. 291 af 8. marts 2022 muligt at pålægge teleudbydere at foretage *målrettet personbestemt logning*.

Ved *målrettet personbestemt logning* forstås registrering og opbevaring af trafikdata på baggrund af objektive forhold, som gør det muligt at fokusere målrettet på de personer, hvis trafikdata kan afsløre en forbindelse, i det mindste indirekte, til grov kriminalitet, bidrage til bekæmpelse af grov kriminalitet, eller forhindre en alvorlig fare for den offentlige sikkerhed eller en risiko for den nationale sikkerhed, jf. pkt. 3.1.3.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslag nr. L 93 af 18. november 2021.

Det fremgår således af retsplejelovens § 786 b, stk. 1, at Rigspolitiet meddeler teleudbydere pålæg om at foretage målrettet personbestemt registrering og opbevaring af trafikdata vedrørende personer, der er dømt for grov kriminalitet.

Det fremgår endvidere af retsplejelovens § 786 b, stk. 3, at Rigspolitiet meddeler teleudbydere pålæg om at foretage målrettet personbestemt registrering og opbevaring af trafikdata vedrørende kommunikationsapparater eller personer, der har været genstand for visse indgreb i meddelelshemmeligheden.

Endelig er det med retsplejelovens § 786 d, stk. 1, også muligt at meddele teleudbydere konkret begrundede pålæg om at foretage målrettet registrering og opbevaring af trafikdata vedrørende kommunikationsapparater,

personer eller bestemte områder, hvis der er grund til at antage, at de har forbindelse til grov kriminalitet.

For så vidt angår iværksættelse af yderligere elementer af den målrettede logning, herunder *målrettet personbestemt logning*, bemærkes det, at det fremgår af forarbejderne til lov nr. 291 af 8. marts 2022, at der vil være behov for at foretage en grundig foranalyse forud for selve systemudviklingen til understøttelse af den målrettede logning, idet der vil være tale om et komplekst it-projekt, og at it-systemudviklingen bl.a. vil skulle bygge oven på it-systemer fra flere forskellige myndigheder (herunder politiet og kriminalforsorgen) og telebranchen. Det fremgår desuden, at foranalysen tidligst ventes at foreligge i 2023, hvorefter Rigspolitiet vil kunne levere et skøn over, hvornår it-systemunderstøttelsen vil kunne ventes etableret og sat i drift.

Som det fremgår af Justitsministeriets brev af 16. maj 2023 til Folketingets Retsudvalg (REU Alm.del (2022-23, 2. samling) bilag 184), har Rigspolitiet foretaget en replanlægning af politiets it-udviklingsprojektportefølje som følge af, at Rigspolitiet konstaterede væsentlige og tiltagende udfordringer med at eksekvere på den omfattende it-udviklingsportefølje. Det betyder, at en række igangværende og planlagte it-projekter foreløbig udskydes, mens andre planlagte projekter lukkes.

Et af de projekter, der som følge af replanlægningen er udskudt, og som også fremgår af det materiale, som er oversendt til Folketingets Retsudvalg, er projektet om it-understøttelse i Rigspolitiet af de reviderede logningsregler. Udskydelsen betyder, at der ikke for nuværende vil blive taget skridt til at sikre en komplet it-mæssig understøttelse i politiet af logningsområdet. Det betyder også, at forudsætningerne og rammerne for at iværksætte den foranalyse, der er nævnt i forarbejderne, ikke længere er til stede.

6. Det bemærkes afslutningsvis, at der er indgivet en klage til Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol vedrørende de danske logningsregler. Klagen omhandler bl.a., om de danske logningsregler er i overensstemmelse med Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 8 om retten til privatliv og/eller artikel 10 om retten til ytringsfrihed.

Klagen er indgivet af Foreningen imod Ulovlig Logning, der den 1. juni 2018 indstævnte den daværende justitsminister med påstand om, at den dagældende logningsbekendtgørelse var ugyldig. Retssagen blev behandlet af

Østre Landsret i 1. instans, som den 29. juni 2021 frifandt Justitsministeriet for modpartens ene påstand og afviste modpartens anden påstand. Herefter blev sagen ankebehandlet af Højesteret, som den 30. marts 2022 henholdsvis stadfæstede landsrettens dom i forhold til modpartens ene påstand og frifandt Justitsministeriet for modpartens anden påstand.

7. Endelig bemærkes, at den danske regering løbende afgiver indlæg i præjudicielle sager ved EU-Domstolen, som har betydning for medlemsstaternes muligheder for at fastsætte eller opretholde regler, der pålægger teleudbydere at foretage registrering og opbevaring af trafik- og lokaliseringsdata, samt for myndighedernes mulighed for at indhente disse med henblik på kriminalitetsbekæmpelse. Folketingets Europaudvalg og Retsudvalg orienteres løbende herom.

I den forbindelse bemærkes, at der verserer en præjudiciel sag ved EU-Domstolen, C-470/21 La Quadrature du Net II, som er forelagt af den franske øverste domstol i forvaltningsretlige sager (Conseil d'État) og behandles af EU-Domstolens plenum. Sagen vedrører reglerne for, hvad der gælder for lagringen af og adgangen til lagrede oplysninger om IP-adresser. Der er afgivet dansk indlæg i sagen.

Justitsministeriet skal beklage den sene besvarelse.